

TRONG NHỜ ĐỤC CHỊU

Trời vừa xế chiều, o Gái dựng cây cuốc vào gốc cây, đứng dậy. O cầm rổ rau và chiếc xô đựng cá, nói với lại:

-Tui về nấu cơm đây.

Hai vợ chồng làm ruộng ở mảnh đất hơi xa nhà nên o phải về trước nấu cơm chiều. Đất đai ở miền trung khô cằn, khó trồng trọt nhưng nếu chịu khó cũng kiếm được rau quanh ruộng hay vớt ít cá dưới đìa đem về.

O Gái giới giang, thoát cái lo xong mọi việc. Con heo sục mỏ vào máng ăn no, nằm ẹp xuống sàn lim dim ngủ; đám gà được lùa vào chuồng, con gà mái ấp trứng xù lông khi thấy con gà trống choai muốn lấn chỗ mình. O gái lui hui trong bếp; khói của lá, nhánh cây khô nhạt nhạnh trong vườn hay trên đường đi, bốc lên nghi ngút có mùi thơm ngai ngái. O luộc mớ rau khoai, kho mấy con cá giếc với củ nén; củ nén làm bớt tanh mùi cá, có vị riêng biệt của làng quê nhỏ.

Chú Mừng từ ruộng về, xối nước tắm ngoài giếng. Cu Đen, Cu Chó, cu Tý cách nhau chừng 1, 2 tuổi, ba đứa tuy con trai nhưng ngoan ngoãn. Chúng mới học tiểu học chỉ giúp được cha mẹ việc vặt trong nhà. Cu Đen phụ mẹ dọn cơm ra chiếc phản kê ngoài sân được ngọn đèn vàng mắc trên cây vú sữa rọi sáng. Mọi người ngồi quanh chiếc mâm. O Gái ngồi cạnh nồi cơm, xối vào chén. Chú Mừng hỏi:

-Mấy đứa đi học bữa ni có chuyện chi không?

-Dạ không cha. Cô dặn sắp thi Học Kỳ rồi.

-Vậy ăn xong vô học thêm chút rồi mới đi ngủ.

-Dạ.

Ba đứa nhỏ trò chuyện râm ran. No bụng, chúng đem chén ra ảng nước để o Gái rửa rồi vào nhà chơi đũa và học bài.

Trên chiếc phản, chú Mừng còn khề khà với chai rượu đế với đĩa đậu phụng rang. O Gái làm xong mọi việc ra ngồi cuối phản nghe chú Mừng nói chuyện:

-Mẹ mi ngồi đó. Ngày mai nhớ cắt cây chuối về cho heo.

-Dạ nhớ.

-Mạ mi nhớ mua thêm gạo, nghe nói gạo lên.

-Dạ mua.

-...

Chú Mừng càng nói càng líu lưỡi. O Gái không còn ngồi trên phản; o chỉ tựa nhẹ, chân bỏ xuống đất, tìm đôi dép mang sẵn vào.

-Mần rãng mà tau hỏi, mạ mi không trả lời là rãng.

-Anh hỏi câu mô, tui trả lời câu nấy mà.

-Mi cãi tau hả. Mi khinh tau phải không.

Chú Mừng đứng lên tiến về phía vợ, o Gái tuôn chạy ra khỏi nhà:

-Mi chạy đi mô rứa. Mi chạy theo thằng mô.

Chú loạng quạng đi quanh sân chửi đến mệt nhoài, nằm gục trên phản. trong nhà. Ba đứa con xót xa nhìn theo mẹ nước mắt lưng tròng.

Ở cái làng nhỏ xúu nghèo khó này, chuyện chú Mừng uống rượu say đuổi đánh vợ mỗi đêm ai cũng biết. Mới đầu, hàng xóm còn can ngăn nhưng có men rượu vào chú gào lên:

-Mi dụ dỗ vợ tau nên mi chừa chấp nó phải không.

-Chuyện nhà tau, tau lo. Vợ tau hư thì tau dạy.

O Gái mấy lần bị chồng bắt được đánh thừa sống thiếu chết nên o biết thân chạy trước. O qua nhà hàng xóm núp, chú Mừng đuổi theo đứng ngoài ngõ, chú chửi liên tu bất tận đến khi thấy vợ mới thôi.

Một lần o Gái bị rượt đuổi, o không dám ghé vào nhà ai nên cứ con đường trước mặt mà chạy, khi dừng lại thấy mình đang ở trong nghĩa địa của làng. O rùng mình, sợ điếng người tính bước thối lui ra nhưng tiếng chú Mừng quát tháo từ xa vọng lại ; o ngồi sụp xuống, nép bên ngôi mộ. Một lúc sau, không gian yên ắng, o Gái bớt sợ, định thần nhìn quanh. O đang ngồi tựa vào thành ngôi mộ lảng xi măng có mái che của bà ngoại o. O tủi thân, khóc kể :

-Rãng mà con khổ rứa mẹ. Khi còn sống mẹ thương con nhất, rãng giờ mẹ không cứu con.

Chẳng có ai trả lời câu hỏi đó, o nhìn lên bầu trời đầy trăng, trách móc ông trời, vật vã than thở và đắng lòng cam chịu vì kiếp trước tu không khéo.

Từ đó nghĩa địa là nơi o Gái nung nấu mỗi tối, chú Mừng cũng biết vợ ở đó nên chú chẳng cần rượt đuổi. O ra khỏi nhà, chú quay lại chiếc phản.

Phía sau lưng làng có vùng đất cao, cát trắng, cây nhỏ lại mọc ít nên ông cha chọn làm nơi an nghỉ. Những ngôi mộ của làng xây đơn giản : có cái chỉ một múm tròn, chung quanh rộng xây vòng tròn, cái hình chữ nhật...

Phần mộ của ông cố ở phía đối diện mộ mẹ ngoại nhưng o Gái tránh nhìn qua, o giận ông cố. Ngày xưa nghe đồn, họ nhà o có huông: con trai sống không qua tuổi 40, nhiều nhà mất cả một chi họ tộc bởi con trai hiếm hoi. Ông cố đi làm ăn xa, học được nghề địa lý; ôn dời ngôi nhà thờ họ từ dưới trũng lên cao. Từ đó đàn ông có tuổi thọ lên tới 70,80 chục nhưng khổ thay con gái trong họ lấy chồng cực trần sanh : người chịu cảnh tình duyên trắc trở, kẻ bị chồng đánh đập.... O than thở :

-Tại cố mà ra. Cố tính toán không tới nơi tới chốn, chừ tụi con phải gánh chịu, cực quá cố ơi.

Những tháng mùa nắng, trời ngoài nghĩa địa mát lạnh nhưng mùa mưa dầm dề, o để sẵn tấm ni lon ngoài ngõ hiên, phòng khi chạy cặm theo.

Một tháng, o Gái ngủ ngoài nghĩa địa đủ 30 ngày. Họ hàng khuyên o bỏ chú Mừng. O nghĩ : bỏ chồng thì phải bỏ xứ mà đi ; o không có nghề nghiệp, không có vốn làm sao buôn bán. Nghĩ lại, o chỉ đi làm người ở, một năm về thăm nhà một lần ; tuy có tiền nhưng ai chăm sóc ba đứa con tuổi còn quá nhỏ. O chần chừ chờ con lớn lên một chút, vậy rồi chạy riết thành quen, o an ủi :

-Dù rằng khi hấn tỉnh rượu, hấn cũng biết lo làm ăn.

Khi chú Mừng ngủ, cu Đen chạy ra kêu mạ về, đôi lúc cha nó thức khuya, nó ngủ quên thì đêm đó o Gái ngủ luôn ngoài nghĩa địa.

Nghe tiếng chuông chùa sớm vừa vang, o Gái về nhà, xắt rau nấu cám cho heo ăn, mở cửa chuồng gà, nấu cơm phần bới mang theo ra ruộng, phần để lại trưa cho ba đứa con. Chú Mừng thức dậy, ngồi ăn cơm sáng, uống nước trà như chưa hề xảy ra việc chú chửi vợ và vợ chú không về nhà. Ba đứa trẻ chào cha mạ, đeo cặp tới trường.

Thời gian trôi nhanh, mấy đứa nhỏ lên tỉnh học cấp ba. Cuối tuần, tụi hấn đạp xe về thăm nhà, xót xa cảnh mạ chạy ra khỏi nhà đến khuya không ai gọi về.

23 tháng chạp năm nay, o Gái làm mâm cơm cúng đưa ông Táo về trời:

-Cu Em mời cha vô thấp nhang đi con.

-Con nỏ thấy cha.

-Lúc nãy, mạ thấy cha đi ra sau.

Cu Em ra vườn, thất thanh tri hô :

-Mạ ơi ! Anh ơi ! Ra coi cha làm răng ri

Mọi người túa ra : chẳng hiểu trời xui đất khiến thế nào mà chú Mừng treo cổ trên cây da cuối vườn

-Răng mà hấn treo cổ rúa.

-Biết mô. Hấn có nói chi mô.

Đám tang chú Mừng không sót ai trong làng. Mọi người lo cho chú đầy đủ tình làng nghĩa xóm.

-Chắc mạ Gái hết bị đọa rồi chứ răng mà hấn tự treo cổ.

Tết qua, các con rời nhà đi học ; o Gái ăn cơm tối xong, lo đóng cửa nẻo. O đi nằm mà lòng thắc thỏm : o chưa quen cảnh ngủ yên trong nhà không bị chồng đuổi rượt. Mà giờ bị đuổi rượt, o biết chạy đi đâu khi khu nghĩa địa có thêm ngôi mộ mới của chú Mừng

13.10.2020

Phạm Mai Hương